

- EPHRON. Volunt Massorethæ legi עפרין 2 Par. xiii. 19. Revera *Ephraim* vocatur à *Joseph* Lib. iv. C. 33. de Bel. Jud. Sæpè meminerunt hujus loci Thalmudici doctores, ut ostendit *Joan. Lightfootius* Cent. Chor. præmissæ Matthæo C. liii.
- ETHAM. Nomen urbis variari ait *Samson*, scribi enim etiam *Etam*, *Athar* & *Ether*. Atqui עתם *hetam* uno modo Hebraicè scribitur, debetque sine adspiratione esse. Sic & עתר *ether*, Jos. xv. 42. xix. 7. Si variè scribantur Latine, vitio hoc tribuendum Librariorum. Eandem utramque esse vix crediderim, nam collationi locorum, & numerorum non satis credo; cum ubi lateat mendum ignoremus.
- ETHROD. Num. xxxi. 35. עטרות *batroth*, estque *Ethroth* in emendationibus Codicibus Vulgatæ, nec potest esse *Ethrod*, quæ non est vox Hebraica. Sed est conjungenda hæc vox cum sequente *Sophan*, nam est in Hebræo Codice עטרות / שופן sine interjecta ulla copula, quæ in Vulgata temerè addita est. Ut hæc urbs distinguatur à superiore, vocatur *Atroth-Sophan*, cum antecedens dicatur *Ataroth* simpliciter. Noster, qui Vulgatam sequebatur, eas separat, propter conjunctionem ET; quam tamen, cum videtur, prorsus negligit.

G.

- GABAA, & Gabæ & Gabee, & Gabaath, est unum idemque nomen Hebraicum גבעה *gibbah* aut גבע *gabab*. Tria priora sunt nomen in statu absoluto variè prolutum, postremum est in statu constructo גבעת *gibbath*. Aut veteres Interpretes non satis constantes fuerunt, in prolutione, orthographiæque vocum; aut certè Librarii parum diligentes. Ceterum videtur duplex *Gabaa* fuisse in Benjaminis Tribu; Levitica, nimirum, & Saulis sedes; imò & tertia Eleazaris in Ephraimi agris, quod docebit collatio locorum à *Samson* prolatorum. Saulis sedem Jerosolimâ remotam fuisse xxx stadiis docet *Josephus* Ant. Lib. v. C. 6.
- GADARA. Metropolis Perææ, ut docet *Josephus* de Bello Jud. Lib. iv. c. 26. de qua vide & *Joan. Lightfootius* Cent. Chorogr. Matthæo præmissæ. Cap. lxxv.
- GALGALA, aut *Gilgal*. Duplicem esse vult *Joan. Lightfootius* Cent. Chorogr. Matthæo præmissæ Cap. lxxxviii. Expendendæ sunt ejus rationes.
- GALILÆA. De hac regione multa collegit *Joan. Lightfootius* Cent. Chorogr. Matthæo præmissæ Capp. lxx. & seqq.
- GAMALA. Sita erat in inferiore Gaulanitide, ad lacum Genesareticum, è regione Tharichæarum. Quod colligere est ex *Josepho* Antiq. Judaic. Lib. xviii. c. i.
- GAVER. 4 Reg. ix. 27. Hebraicè גור *gour*.
- GAZA. Duplex fuit. Una vetus, de qua *S. Bochartus* Chanaanis Lib. ii. Cap. 12. quæ diruta postmodum fuit, ut liquet ex Act. viii. 26. & *Hieronymo*, in locis Hebraicis. Altera nova, quæ diu postea stetit. Vide *H. Grotium* ad locum Actorum, & *Joan. Lightfootius* Chorogr. Matth. præmissæ Cap. xiii.
- GAZARA. Sic vocat *Josephus* Antiq. Lib. xiii. c. ii. urbem ad meridiem Jamniæ sitam, quæ *Gazer* aut *Gezer* vocatur 3 Reg. ix. 15. Eam *Strabo* Lib. xvi. mutato Zain in Dallet, appellat Gadara. Vide *Joan. Lightfootius* Cent. Chorogr. præmissam Matthæo Cap. lxxv.
- GEHON. Fluvius videtur fuisse Cassiotidis. Vide quæ notavimus ad Gen. ii. 13.
- GENESARETH LACUS. De hoc multa collegit *Joan. Lightfootius* Cent. Chorograph. Matthæo præmissæ Cap. lxx. De regione vicina eundem vide Cap. lxxix.
- GESSEN. Gen. xlv. 10. Sine dubio mendum est Codicum Græcorum, qui habent γεσσην. Hebraice enim est גושן *goschen*.
- GESSURI. Non est *pagus* in *Idumæa*, sed populus inter Judæam & Ægyptum, ut liquet ex loco allato, nisi more sequentis ævi, eum tractum *Idumæam* voces.
- GIBLII. 3 Reg. v. 18. Sunt incolæ urbis *Gebal*, fabri lignarii, aut lapidarii. Vide *Ezech.* xxvii. 9. & *Psal.* lxxxii. 8. Ceterum an *Gebal* sit *Byblos* diutius quærendum, quamvis loco *Ezechielis* dicentur Βίβλος à lxx Interpretibus, facile enim potuerunt librarii nomen ignotum in notius mutasse; præsertim cum *Biblia*, aut *Byblia* vicini essent Tyriorum, de quibus illic agit Propheta.
- GNYDUS. Scribe *Gnidus*, ut Act. xxvii. 7. & alibi ubique.

H.

- HACHILA. Non malè scriptum est hoc nomen, si referatur ad 1 Reg. xxvi. 1, 3. ubi collis hic vocatur חכילה *hbach-lah*, sed malè si ad 1 Reg. xxi. 6, 8, 10. ubi mentio fit urbis קעילה *Kabila*. At credo in *Samsonis* verbis pro 1 Reg. xxi. 14. legendum esse 19: ubi mentio collis *Chachila*. Sæpius enim Typothetæ in numeris peccarunt, quod nolim viro diligenti tribuere.
- HALA. Vide dicta ad vocem *Cale*.
- HALCATH. Efferendum *Helchath* duobus locis Josuæ, ex punctatione hodierna; aut utrobique *Halchath*, si ita velimus protulisse Veteres. Ceterum vix puto חלקק *hhalokok* verum nomen esse 1 Par. vi. 75. Suspecta mihi ea vox est. Librarii pro חלקת in Codice